

5. Planski inštrumenti za varstvo okolja

5.1	Okoljevarstveni vidik v prostorskem planiranju in načrtovanju	33
5.1.1	Pravno-sistemiški vidik	33
5.1.2	Strokovnooperativni vidik	35
5.2	Koncesije na naravnih dobrinah	37
5.2.1	Pravna osnova za podeljevanje koncesij za rabo in izkoriščanje voda	37
5.2.2	Postopek pri pripravi uredb o koncesijah na naravnih dobrinah	37
5.2.3	Sprejete uredbe	39
Zaključek		41

5. Planski inštrumenti za varstvo okolja

5.1 Okoljevarstveni vidik v prostorskem planiranju in načrtovanju

Pregled stanja na področju vključevanja okoljevarstvenega vidika v prostorsko planiranje in načrtovanje zaobsega vsaj dve, v temelju ločeni področji: pravno-sistemski in strokovno-operativni vidik. Obe področji je mogoče členiti še na raven republiške in raven lokalne pristojnosti in delovanja.

Temeljna ocena stanja in tendenc v letu 1995 je, da je dejansko prišlo do pozitivnih premikov na področju delovanja republiških organov. Dosti manj je bilo delovanja na ravni lokalnih skupnosti, kjer je prišlo do reorganizacije lokalne samouprave. Nadalje je zanimivo, da so omenjeni premiki na republiški ravni bolj zaznavni na strokovno-operativnem področju, medtem ko gre na lokalnih ravneh bolj za premike na pravno-sistemskem vidiku.

5.1.1 Pravno-sistemski vidik

Osnovo vključevanju okoljevarstvenih vidikov v prostorsko planiranje in načrtovanje predstavljata veljavna prostorska in graditeljska zakonodaja ter Zakon o varstvu okolja. Pravnosistemska ureditev se v času od zadnjega poročila o stanju okolja 1995 ni bistveno spremenila.

Jasneje pa se je izoblikoval problem neuskkljenosti navedene zakonodaje. V Republiki Sloveniji smo imeli v letu 1995 uzakonjen dvojni sistem vključevanja okoljevarstvenih vidikov v prostorsko planiranje in načrtovanje.

Prvega opredeljuje *prostorskograditeljska zakonodaja*¹, ki temelji na vključevanju okoljevarstvenih prizadevanj v sam postopek prostorskega planiranja, načrtovanja, projektiranja in posledično v postopek sprejemanja odločitev. Ne glede na upravičene kritike o zastarelosti omenjene zakonodaje, ki naj bi povzročala predolge in predrage postopke, je tak pristop vendarle splošno znan in uveljavljen. Prednosti tako določenega vključevanja okoljevarstvenih vidikov v planiranje so v sistemu strokovnih podlag, sistemu usmeritev, pogojev, mnenj in soglasij ter hierarhični členitvi okoljevarstvenih ciljev od najširših v republiških planskih aktih do lokalnih v občinskih planih. Zanimivo je, da sicer večina razvitih držav v prostorski zakonodaji določa upoštevanje okoljevarstvenih izhodišč, ta pa so večinoma parcialna in se nanašajo le na nekaj sestavin varovanja okolja, npr. za varstvo pred hrupom ali varstvo pitne vode. Nasprotno pa sedanja slovenska prostorska zakonodaja določa, da se na več mestih v postopku prostorskega planiranja in načrtovanja raziščejo vplivi predvidenih posegov na okolje. Posledično določa tudi zahtevo po opredelitvi okoljskih rešitev, ki naj jih plan ali projekt upošteva.

Na drugi strani *Zakon o varstvu okolja*² v V. poglavju določa inštrumente varstva okolja v postopkih planiranja in načrtovanja. Na prvem mestu določa *Študijo ranljivosti okolja*, ki je osnova za določitev *stopenj varovanja okolja pred obremenitvami*. Planiranje in projektiranje izhajata iz Študije ranljivosti okolja, stopnje varovanja okolja pred obremenitvami pa so obvezno izhodišče za pripravo prostorskih planov.

Ena od podlag za sprejem prostorskih planskih aktov je tudi *Celovita presoja vplivov na okolje*. Študija za celovito presojo vplivov na okolje se osredotoča

¹ Zakon o urejanju prostora (Ur. l. SRS 18/84), Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS 18/84), Zakon o graditvi objektov (Ur. l. SRS 34/84), Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju (Ur.l.SRS 48/90), s spremembami in dopolnitvami in podzakonskimi akti.

² Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS 32/93).

predvsem na vidik vplivov planiranih posegov na okolje in na medsebojne vplive posameznih dejavnosti.

Za uresničenje načela preventive in za ugotavljanje skladnosti z okoljskimi značilnostmi lokacije pa se s *Presajo vplivov na okolje* v fazi načrtovanja in projektiranja ugotavlja sprejemljivost posameznih nameranih posegov v okolje glede na njihove posledice za okolje z vidika najmanjše možne spremembe naravnih razmer v okolju oziroma z vidika največjih možnih zahtevanih vrednosti varstva okolja.

Zakon o varstvu okolja kot zaključek postopka presoje vplivov na okolje določa izdajo ali zavrnitev *okoljevarstvenega soglasja*, natančno opredeljuje obliko in način *sodelovanja javnosti*, določa *obveznost obveščanja sosednjih držav*, ko se pričakuje, da bodo vplivi nameravanega posega v okolje segali čez državne meje in opredeljuje tudi *presojo izpolnjenosti pogojev*.

V letu 1995 podzakonski akti v zvezi z zgoraj navedenimi inštrumenti varovanja okolja še niso bili sprejeti. Zato ni prišlo do izvajanja določb v zvezi s pripravo študije ranljivosti okolja, izvedbo celovite presoje vplivov na okolje in presoje vplivov na okolje. Vključevanje okoljevarstvenih vidikov v postopek prostorskega planiranja in načrtovanja se je izvajalo po določbah veljavne prostorske zakonodaje, ob hkratnem smiselnem upoštevanju zahtev Zakona o varstvu okolja, vendar problem sistemske neusklajenosti še ni bil popolnoma odpravljen.

Drugače od zgoraj navedenega pa je vključeno varstvo okolja v postopke planiranja in načrtovanja avtocest. *Zakon o dopolnitvah Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostorje* v letu 1993 že premostil neusklajenost prostorske in okoljske zakonodaje. V enoten postopek smiselno vključuje tako določila prve kot druge, pri čemer natančno določa mesta vključevanja okoljskih vidikov v postopek planiranja. Zakon o dopolnitvah nalaga proučitev variant poteka AC s funkcionalnega, finančnega in okoljevarstvenega vidika. Hkrati določa obvezno vsebino lokacijskega načrta, ki je poleg ostalega tudi smiselni izvleček t. i. okoljevarstvenih strokovnih podlag po prostorski zakonodaji in določil v zvezi s pripravo poročila o vplivih na okolje po Zakonu o varstvu okolja. Hkrati zahteva presojo vplivov na okolje kot osnovo za izdajo enotnega dovoljenja. Določena je tudi javna razgrnitev in obveznost vključitve organizacij za varstvo narave in kulturne dediščine na seznam organizacij, ki morajo podati pogoje in soglasja. Izkušnje v letu 1995 so pokazale, da je tako določen sistem časovno učinkovit, in predvsem pa omogoča razvidno vključevanje okoljevarstvenih vidikov v postopek načrtovanja in projektiranja.

Poseben problem je razmejitev pristojnosti med organi republike in lokalnih skupnosti. Problem izvira iz nove organizacije državne uprave in lokalnih skupnosti. Po ustanovitvi novih občin so bivše občine izgubile večji del svojih pristojnosti na področju prostorskega planiranja in načrtovanja. Stanje po posameznih novooblikovanih občinah je zelo različno.

Nove občine skrbijo po zakonu o lokalni samoupravi za lokalne zadeve javnega pomena. Te občina določi s splošnim aktom ali pa so določene z zakonom. Med nalogami, ki jih kot značilne našteva omenjeni zakon, ne zasledimo nalog v zvezi z urejanjem prostora. So pa naštete naloge v zvezi z opravljanjem dejavnosti varstva okolja. Nekoliko širše pristojnosti imajo mestne občine. Zanimivo je, da zakon omenja naloge v zvezi z urejanjem prostora šele na ravni pokrajine. Toda tudi tu ne gre za izvirno pristojnost pokrajine, temveč le za možnost, da država z zakonom prenese naloge v zvezi z urejanjem prostora na regionalni in nižji ravni v pristojnost pokrajine.

To praktično pomeni, da se je v letu 1995 začel proces reorganizacije v starih občinah že izoblikovanih strokovnih jeder prostorskih planerjev. Po nekaterih ocenah bo takšno stanje trajalo vse do ustanovitve pokrajin in prenosa določenih nalog urejanja prostora v izvirno pristojnost pokrajin. V vmesnem času večino navedenih nalog opravlja republiška državna uprava in strokovne službe. Te zaradi različnih kadrovskih, organizacijskih in tudi povsem strokovnih razlogov ne morejo povsem nadomestiti regionalnega ali lokalnega prostorskega planiranja in načrtovanja. Zanimivo je tudi, da je (sedanja) prostorsko graditeljska zakonodaja v tej smeri jasno zasnovana na vlogi t. i. občinskega planiranja oz. občinskih prostorskih planov. Prenos nalog na državo je v tem pogledu nazadovanje, ki

lahko ovira nadaljnji razvoj učinkovitega vključevanja okoljevarstvenih vidikov v prostorskiplanske rešitve.

5.1.2 Strokovnooperativni vidik

Iz povedanega sledi, da je v letu 1995 prišlo do nazadovanja okoljevarstvene aktivnosti na nižjih ravneh planiranja. Nasprotno pa je republiška uprava bistveno dejavnejša. Področje delovanja se nanaša na operacionalizacijo inštrumentov varstva okolja, ki naj bi bili po Zakonu o varstvu okolja vključeni v prostorsko planiranje.

Študija o ranljivosti okolja

V postopkih dopolnjevanja in spreminjanja prostorskihplanskih aktov ter postopkih priprave prostorskih izvedbenih aktov je bila po prehodnih določbah Zakona o varstvu okolja šteta za študijo o ranljivosti okolja kartografska dokumentacija prostorskih sestavin dolgoročnih planov občin, ki je v času do določitve stopenj varovanja okolja pred obremenitvami tudi obvezno izhodišče po 53. členu istega zakona.

V duhu določil Zakona o varstvu okolja je bila pripravljena študija o ranljivosti okolja, ki bo strokovna podlaga na področju varstva okolja za prostorski plan RS, ki je v pripravi.

Celovita presoja vplivov na okolje

Na področju operacionalizacije postopka celovite presoje vplivov na okolje še ni prišlo do priprave podrobnejših osnutkov podzakonskih aktov. So pa bile v okviru predpriprav pripravljene strokovne podlage in izvedena serija usklajevanj strokovnih mnenj. Potrebno je poudariti, da je področje celovite presoje vplivov na okolje neoperativno tudi v večini zahodnih držav in integracijskih skupnosti. V tem smislu je Evropska skupnost pripravila nekatera priporočila, na osnovi katerih sklepamo, da je postopkovno in vsebinsko celoviti presoji vplivov na okolje zelo sorodna primerjalna študija, ki jo poznamo in pripravljamo tudi v Sloveniji. Nekateri tovrstne študije poznajo tudi pod imenom "študije o izvedljivosti". Za obe je značilen vedno večji poudarek na varovanju okolja. Vsebinsko in postopkovno je tovrstno vključevanje okoljevarstvenih vidikov v postopek priprave prostorskihplanskih aktov zelo sorodno določilom 17. člena Navodila o vsebini in metodologiji za izdelavo strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin, ki govori o predlogih zasnov dolgoročnega razvoja v prostoru. Ti predlogi se pripravljajo v okviru Analize možnosti dolgoročnega družbenega razvoja in zahtevajo ovrednotenje variantnih zasnov razvoja v prostoru tudi z vidika varovanja okolja. Ta zahteva je v ospredju še zlasti v primerih, ko obstaja več predpostavk in ocen o različni stopnji varovanja dobrin splošnega pomena, kar je v zadnjem času praktično pravilo.

Zaradi zgoraj navedenega je bila posebna pozornost posvečena določitvi metodologije in vsebine priprave tovrstnih študij za načrtovane infrastrukturne objekte republiškega pomena, ki so se vsaj v grobem približale vlogi in mestu celovite presoje vplivov na okolje v postopku prostorskega planiranja.

Presoja vplivov na okolje

Od vseh okoljevarstvenih inštrumentov, ki jih predvideva Zakon o varstvu okolja, so presoje vplivov na okolje najbolj znane. Čeprav so se kot optimizacijski pripomoček v okviru prostorskega načrtovanja v Sloveniji v zadnjih letih, pravzaprav v zadnjih dveh desetletjih, dokaj uspešno uveljavljale, pa zakonske podlage, ki bi izrecno postavljale zahtevo po izvedbi presoj vplivov na okolje, do lanskega leta v naši državi še nismo imeli.

V okviru dosedanje zakonodaje s področja urejanja prostora, urejanja naselij in drugih posegov v prostor ter graditve objektov so bile, kot je že bilo omenjeno, sicer zahtevane analize o ranljivosti okolja v okviru priprave analiz dolgoročnih možnosti razvoja ter analiz vplivov načrtovanih posegov na okolje v okviru priprave prostorskih izvedbenih načrtov, vendar pa se presoje vplivov na okolje kot samostojen dokument oziroma postopek v procesu urejanja prostora in prostorskega načrtovanja niso pojavljale.

Konkretna zahteva po pripravi poročil o vplivih na okolje se je pojavila, sicer izven zakonskih okvirov, pri izvedbi večjih posegov v okolje. Ljubljanska banka

kot najpomembnejša slovenska banka v bivšem jugoslovanskem političnem sistemu, ki je sodelovala pri kreditiranju praktično vseh pomembnejših investicij, je po vzoru Svetovne banke kot sestavni del prošnje za pridobitev kredita zahtevala tudi pripravo poročila o vplivih na okolje za nameravane posege.

Za potrebe priprave strokovno čimbolj neoporečnih poročil o vplivih na okolje je bila leta 1974 v okviru Inštitut Jožef Štefan ustanovljena posebna skupina strokovnjakov in raziskovalcev imenovana SEPO (skupina za oceno posegov v okolje). V svoje delo je skupina pritegnila tudi številne druge inštitute, posamezne fakultete in zavode z ustreznih področij. SEPO ni bila ustanovljena kot telo, ki bi sprejemalo odločitve v zvezi z varovanjem okolja. Kot samostojna, neprofitna usmerjena organizacija na področju varstva okolja je pripravljala strokovna gradiva kot pomagalo za odločanje na družbeno-gospodarskem področju.

Vse do danes je skupina pripravila okoli 750 poročil o vplivih na okolje za najrazličnejše veje investiranja, npr. za kovinsko, kemično, papirno in farmacevtsko industrijo, industrijo za predelavo celuloze, prehransko industrijo, za kmetijsko pridelavo, za rudnik urana, jedrsko elektrarno itd. Preko dodatnih predlogov in priporočil v teh poročilih je skupina poskušala preprečiti oziroma minimizirati pričakovane negativne vplive načrtovanih posegov na okolje.

Poleg omenjene skupine so se s pripravo poročil o vplivih na okolje oziroma ocen vplivov načrtovanih dejavnosti na okolje, predvsem za jasnejšo predstavitev predlaganih posegov širši javnosti ali celo zaradi zahtev javnosti same, ukvarjale tudi številne druge inštitucije (Biotehniška fakulteta v Ljubljani, Zavod RS za varstvo naravne in kulturne dediščine, Zavod za zdravstveno varstvo iz Maribora idr).

Prav zaradi zgoraj naštetega oziroma zaradi tega, da v Sloveniji obstaja veliko praktičnih izkušenj na področju vrednotenja vplivov na okolje, dejstvo, da podzakonski akti za operacionalizacijo tega inštrumenta še niso sprejeti, ni oviralo priprave poročil o vplivih na okolje za praktično vse večje posege v državi.

Poročila o vplivih na okolje so bila pripravljena ob smiselnem upoštevanju zahtev 55. in 56. člena Zakona o varstvu okolja oziroma na osnovi delovnih gradiv za podzakonske akte na področju metodologije za izdelavo poročil o vplivih na okolje. Največji obseg dela je bil opravljen v okviru izdelave poročil o vplivih na okolje za predvidene odseke AC in sicer v letu 1995 za odsek AC, Vransko-Blagovica, Šentjakob-Blagovica, Divača - Kozina, Vipava - Selo. Prav tako se je v letu 1995 pričela priprava poročil za odseke AC Klanec-Srmin, Kozina-Klanec, Razdrto-Vipava, Fram-Slivnica-BDC in priključek Slovenska Bistrica sever.

Urad RS za prostorsko planiranje je pripravil tudi Interno navodilo za pripravo tovrstnih študij v sklopu lokacijskih načrtov za avtoceste, ki služi kot pripomoček strokovno usposobljenim izdelovalcem poročil o vplivih na okolje.

Ne glede na dejstvo, da je formalno zahtevana priprava poročil o vplivih na okolje samo za avtoceste, se podobne študije pripravljajo tudi za druge predvidene infrastrukturne objekte republiškega pomena.

Tako se je začelo pripravljati tudi prostorsko dokumentacijo za odseke železniške proge Puconci-Hodoš in Murska Sobota-Puconci.

Na področju rekonstrukcije vodnoenergetskih objektov HE Dobljar in HE Plave bo ena od sestavin lokacijskega načrta poročilo o vplivih na okolje.

Tudi na področju širjenja Luke Koper je bilo v okviru lokacijske dokumentacije pripravljenih kar nekaj poročil o vplivih na okolje - za terminal utekočinjenih naftnih plinov, za razširitev pretakališča naftnih derivatov, za izgradnjo terminala za pretovor živine ter za ureditev kompostarne za predelavo bioloških odpadkov, ki nastanejo na območju luke.

V letu 1995 so bile sprejete Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana Republike Slovenije za cestno in železniško omrežje³. Dokument določa temeljne usmeritve in pogoje za načrtovanje novih prometnih povezav, za določanje njihovih potekov ter naprav in ukrepov v zvezi z njihovo gradnjo in obratovanjem. Med usmeritvami in pogoji so vključeni tudi pogoji in usmeritve varovanja življenjskega

³ Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (Ur.l.RS 72/95),

okolja ljudi in naravnih sestavin okolja, ki se na tak način še bolj transparentno vključujejo v prostorsko planiranje.

Republika Slovenija aktivno sodeluje tudi pri uresničevanju Konvencije o presojah vplivov na okolje, ki segajo čez državne meje (Espoojska konvencija), ki je bila sprejeta 25. februarja 1991 v mestu Espoo na Finskem. Zaradi dejstva, da v času sprejema omenjene konvencije še nismo bili priznani kot samostojna država, je v Espooju tudi nismo mogli podpisati. Po določitvi konvencije je za države nepodpisnice možen kasnejši pristop h konvenciji, za kar so pri nas stekle že ustrezne priprave. Pripravljena je pobuda zunanjemu ministrstvu za ratifikacijo obravnavane konvencije, ker slovenska zakonodaja opredeljuje le ratifikacije mednarodnih sporazumov in konvencij in ne določa pristopa h konvencijam ali sporazumom kot posebnega instrumenta za potrjevanje mednarodnega sodelovanja.

5.2 Koncesije na naravnih dobrinah

5.2.1 Pravna osnova za podeljevanje koncesij za rabo in izkoriščanje voda

Pravna podlaga za podelitev koncesij na vodah za gospodarsko izkoriščanje je podana v določbah Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in 1/96), ki v svojem poglavju I. 2. "Koncesija na naravnih dobrinah" opredeljuje v 21., 23. in 24. členu predmet in plačilo koncesije, koncesijski akt in druga vprašanja koncesije, pri čemer se smiselno uporabljajo tudi določbe Zakona o gospodarskih javnih službah, ki se nanašajo na podeljevanje koncesij.

Koncesija ima formalni in materialni vidik. Formalni vidik koncesije se odraža v koncesijskem aktu, ki je podlaga za podelitev koncesije. S koncesijskim aktom se koncesija ustanovi in določi pogoje za njeno izvajanje oz. rabo ali izkoriščanje naravnih dobrin. Je enostranski akt države izrazito oblastne in torej javnopravne narave. V postopku priprave in sprejemanja koncesijskega akta potencialni koncesionarji ne morejo biti udeleženi.

Koncesijska pogodba ureja razmerja med državo (koncedentom) in koncesionarjem. Vsebinsko koncesijske pogodbe tvorijo medsebojne pravice in obveznosti koncedenta in koncesionarja. Glede na naravo predmeta te pogodbe ni nujno, da gre vedno za popolno enakopravnost pogodbenih strank.

5.2.2 Postopek pri pripravi uredb o koncesijah na naravnih dobrinah

Po 17. členu Zakona o varstvu okolja so naravni viri (voda, mineralne surovine, prosto živeče divje živali, ribe in druge prosto živeče oziroma prosto rastoče vodne živali in rastline v odprtih vodah in v ribolovnem morju) lastnina republike. V 111. členu pa je določeno, da so navedeni naravni viri prešli v državno lastnino 2. julija, ko je zakon stopil v veljavo.

Za podeljevanje koncesij na naravnih dobrinah, ki so v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti sta pristojni samo Republika Slovenija ali lokalna skupnost (v nadaljevanju: koncedent).

Koncesija na naravni dobrini se lahko podeli proti plačilu pravni ali fizični osebi (v nadaljevanju: koncesionar), če je ta usposobljena za njeno upravljanje, rabo ali izkoriščanje.

Koncesija na naravni dobrini se lahko podeli, če so izpolnjeni vsi okoljevarstveni pogoji, ki so z zakonom o varstvu okolja določeni za posege v prostor in za zavarovanje naravnega bogastva.

Koncesija se lahko podeli samo na podlagi javnega razpisa, razen če zakon ne določa drugače, to je v primerih, ko gre za obstoječo pravico upravljanja, rabe ali izkoriščanja naravne dobrine. Pri podelitvi koncesije na podlagi javnega razpisa se lahko uveljavlja prednostna pravica.

Prednostno pravico za pridobitev koncesije ima lastnik prostora, na katerem je naravna dobrina, če je ta usposobljen za njeno upravljanje, rabo ali izkoriščanje.

O tem, ali bo koncedent za izkoriščanje neke naravne dobrine podelil koncesijo ali ne, odloča suvereno koncedent sam. To med drugim pomeni, da mora biti podelitev koncesije najprej v javnem, potem pa tudi v zasebnem interesu. Zasebni interes se ugotavlja na podlagi javnega razpisa za podelitev koncesije. Zasebni interes se lahko izkaže tudi na podlagi zasebno pravnih pobud, pri čemer pa ni nujno, da jih koncedent sprejme.

Koncesijski akt sprejme suvereno Vlada Republike Slovenije.

Na podlagi koncesijskega akta se objavi javni razpis, razen v primerih, ko razpis na podlagi uredbe ni smiseln. Javni razpis mora imeti najmanj vse tiste sestavine, ki jih določa uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje določene naravne dobrine.

Javni razpis objavi Ministrstvo za okolje in prostor, izvede pa ga komisija za javni razpis, ki jo imenuje minister. Predlog za izbor koncesionarja pripravi komisija za izvedbo javnega razpisa. O izbiri koncesionarja odloči Vlada RS z upravno odločbo.

Vsi udeleženci javnega razpisa pridobijo s prijavo na razpis položaj stranke v postopku. Kadar se podeli koncesija brez javnega razpisa, določi koncesionarja Vlada RS z upravno odločbo na predlog ministra.

Na podlagi odločbe o izbiri oziroma določitvi koncesionarja je koncesionar upravičen pričeti vse upravne postopke, povezane s posegom v prostor, in opravljati druge investitorske posle.

V postopku podeljevanja koncesij na Ministrstvu za okolje in prostor, Upravi RS za varstvo narave, preverjamo in upoštevamo zlasti:

- skladnost pobud s prostorskimi planskimi in izvedbenimi dokumenti,
- skladnost z razpoložljivimi vodnogospodarskimi podlagami (katastri, bilance, načrti, kategorizacija vodotokov po naravovarstvenem pomenu itd.),
- skladnost s potrebami in plani drugih pristojnih ministrstev (npr. Ministrstvo za gospodarske dejavnosti za področje mHE, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za področje ribogojstva in namakanja, itd.) kot tudi s pristojnimi občinami oz. župani,
- posebej se določa Qes (ekološko sprejemljivi pretok), ki ga bo moral koncesionar obvezno zagotavljati med obratovanjem.

Poleg opisanega postopka podeljevanja koncesij poteka na Ministrstvu za okolje in prostor, Upravi RS za varstvo narave, tudi postopek izdaje dovoljenj po 22. členu Zakona o varstvu okolja, in sicer za rabo vodnih zemljišč ter za druge rabe in izkoriščanja naravnega vira, ko izkoriščanje vode ni dejavnost, ko voda ni prevladujoča sestavina za dejavnost ter ko gre za lastno oskrbo s pitno vodo.

Posamezne vloge o zainteresiranosti za podelitev koncesij na naravnih dobrinah obravnavamo na ministrstvu za okolje in prostor, Upravi RS za varstvo narave, kot vloge izven upravnega postopka, in sicer kot postopek za pripravo in sprejem koncesijskega akta, uredbe, ki jo sprejme Vlada RS in se objavi v Uradnem listu. Na podlagi te se pripravi in objavi javni razpis, na podlagi zapisnika in poročila s predlogom koncesionarjev pa izda Vlada RS odločbe o izbiri koncesionarja.

5.2.3 Sprejete uredbe

Leto 1994

I. HIDROELEKTRARNE

- Uredba o koncesiji za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Uradni list RS, št. 21/94, 22. 4. 1994).

II. MALE HIDROELEKTRARNE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Skopičnika, Tbina, Koritnice, Prodarjeve grape, Bače, Velunje, Mislinje, Mirtoviškega potoka, Save Dolinke, Rupovščice, Bohinjske Bistrice, Tople, Rajterbaha in Kneže za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 66/94, 21. 10. 1994; popravek 71/94; popravek 26/95; sprememba 38/96).

III. RIBOGOJNICE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Mošenika in Trebuščice za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 66/94, 21. 10. 1994; popravek 71/94; popravek 26/95).

IV. IZVIRSKÉ PITNE VODE

- Uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje izvirske pitne vode iz predora Karavanke (Uradni list RS, št. 62/94, 7. 10. 1994; popravek 71/94); z odločbo Ustavnega sodišča RS z dne 30. 6. 1995 je bila ta Uredba odpravljena.
- Uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje izvirske pitne vode iz izvira ob potoku Nemiljščice (Uradni list RS, št. 62/94, 7. 10. 1994; popravek 71/94).
- Uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje izvirske pitne vode iz izvira Prošček v Knežkih Ravnah (Uradni list RS, št. 62/94, 7. 10. 1994; popravek 71/94).

Leto 1995

I. MALE HIDROELEKTRARNE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Proščke, Kneže, Bače, Ročice, Brusnika, Klavžarice, Radovne, Završnice in Vipave za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 9/95, 17. 2. 1995; popravek 26/95).
- Uredbo o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Jezernica in Tržiške Bistrice za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 21/95 14 .4. 1995; popravek 26/95).
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Milova, Mlečni potok z Zapajliško grapo, Plaščak, Mislinja, Plešiščica, Črni potok, Vuhredščica, Požarnica, Bistrica (Muta), Oplotnica, Dravinja, Pretovka ob Mostnici in Poljanska Sora za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 69/95; popravek 18/96).

II. RIBOGOJNICE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Hotoveljščica, Temenica, Briški potok, Brestniški potok, Polskava, Ločnica in Hudičev graben, Trnavca, Blanščica, Petrovbrška grapa, Mišca, Bistrica, Češnjica, Milova, Hudinja, Sušjek in Sopota, Mlinščica ob Trnjekovem potoku, Mlinščica ob potoku Lokavšček, Tinščica, Pendičevka-Maharovski potok-Čadraški potok, Ljubija, Kolenčeva struga ob Savinji za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 37/95, 30. 6. 1995).

III. IZVIRSKÉ PITNE VODE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vodnih virov v Republiki Sloveniji za oskrbo s pitno vodo (Uradni list RS, št. 64/95, 10. 11. 1995; popravek 73/95).

IV. DODATNO ZASNEŽEVANJE

- Uredba o koncesiji za gospodarsko izkoriščanje vode iz vodotoka Kokre za dodatno zasneževanje smučišč na Krvavcu (Uradni list RS, št. 44/95, 28. 7. 1995).

Leto 1996

I. MALE HIDROELEKTRARNE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Mirne, Nemiljščica, Hruševka, Temenica, Savinja na strugi, Suha, Pretovka ob Mostnici in Sopota za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 17/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Jezernice in Polskave za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 17/96)

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Gračnica, Mišičev graben, Savinja na strugi, Savinja, Kolenčeva struga, Dravinja in Jahodnica za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 31/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na odseku vodotoka Dravinja za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 62/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Idrjica na mlinščici, Sava Bohinjka na mlinščici, Šošnarjev graben, Reka (Dobrunjica), Soriški potok in Črna za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 63/96)
- 10. uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode Soče, Idrjice in Bače za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 63/96)

II. RIBOGOJNICE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Sopot-Strmec, mlinščica ob Podlipščici, Drtijščica, Bistričica ob Kamniški Bistrici, mlinščica ob Želimejščici, Artišnica in Krka za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 31/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Mučka Bistrica, Studena in Brestanica (Topliški potok) za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 45/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Rača, Prekopski potok (Lačni potok), mlinščica ob Bistrici na Dolenjskem, Piroški potok, Lipovski graben, Ljubija, Polskava, Struga, pritok Sore in Lepenja za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 45/96)

III. NAMAKANJE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje talne vode iz gramoznice Ivanci za namakanje kmetijskih zemljišč (Uradni list RS, št. 68/96)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode iz dovodnega kanala HE Zlatoličje za namakanje kmetijskih zemljišč (Uradni list RS, št. 68/96)

Leto 1997

I. MALE HIDROELEKTRARNE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Črna (Dolenji Novaki), Dovžanka, Krka, Kazarska, Polskava in Sevnščica za proizvodnjo električne energije (Uradni list RS, št. 23/97)

II. RIBOGOJNICE

- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Šujica, mlinščica ob Besnici, Krka, Brložnica in Lobnica za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 18/97)
- Uredba o koncesijah za gospodarsko izkoriščanje vode na posameznih odsekih vodotokov Mašelj z Divjim potokom, mlinščica ob Reki v Zavrstniku in Briški potok za vzrejo salmonidnih vrst rib (Uradni list RS, št. 49/97)

Zaključek

Prostorsko planiranje

V Republiki Sloveniji smo imeli v letu 1995 uzakonjen dvojni sistem vključevanja okoljevarstvenih vidikov v sistem prostorskega planiranja in načrtovanja, kar pa ne velja za načrtovanje in graditev avtocest.

Zaradi reorganizacije občin je prišlo do nazadovanja okoljevarstvenih aktivnosti na nižjih ravneh planiranja in načrtovanja, državna raven pa je postala vse bolj aktivna.

Sprejete so bile Spremembe in dopolnitve Dolgoročnega plana R Slovenije za cestno in železniško omrežje ob vključevanju ustreznih okoljevarstvenih usmeritev in pogojev.

Republika Slovenija aktivno sodeluje tudi pri uresničevanju Konvencije o presojah vplivov na okolje, ki segajo čez državne meje.

Koncesije

SPREJETE UREDBE

V času od 17. 5. 1994, ko smo na ministrstvu za okolje in prostor, Upravi RS za varstvo narave, pričeli postopke podeljevanja koncesij, pa do decembra 1997, je Vlada RS sprejela:

- 11 uredb o koncesijah za mHE
- 1 uredbu za HE za Spodnjo Savo
- 7 uredb o koncesijah za ribogojnice,
- 1 uredbu za gospodarsko izkoriščanje vodnih virov v Republiki Sloveniji za oskrbo s pitno vodo,
- 2 uredbi za gospodarsko izkoriščanje izvirske pitne vode
- 2 uredbi o koncesijah za namakanje
- 1 uredbu o koncesijah za dodatno zasneževanje smučišč

ODLOČBE O DOLOČITVI ALI IZBIRI KONCESIONARJA - (1994 - december 1997)

- 27 odločb o določitvi koncesionarja za ribogojnice
- 59 odločb o določitvi koncesionarja za mHE
- 21 odločb o določitvi koncesionarja za oskrbo s pitno vodo
- 2 odločbi o določitvi koncesionarja za namakanje
- 1 odločba o določitvi koncesionarja za dodatno zasneževanje
- 21 odločb o izbiri koncesionarja za ribogojnice
- 18 odločb o izbiri koncesionarja za mHE

DOVOLJENJA MINISTRA PO 22. členu - (1994 - december 1997)

- 210 dovoljenj za rabo vodnih zemljišč in za uporabo in izkoriščanje vode

